

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЮРИДИЧНА КОНФЛІКТОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма: Право

Галузь: D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D8 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Юридична конфліктологія
Викладач (-і)	Яремак Зоряна Василівна, к.ю.н., доц., проф. кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	(0342) 507822
E-mail викладача	zoryana.yeramak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/informatsiia-shchodo-navchalnoho-protsesu-2/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту та classroom щодо виконання домашніх контрольних робіт.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Юридична конфліктологія» є дослідження загальних законів і закономірностей виникнення й розвитку юридичних конфліктів, а також юридичних механізмів, способів, методів вирішення, запобігання та управління ними. Вивчення конфліктів є важливим у контексті аналізу правових відносин, адже суб'єкти будь-яких правовідносин здебільшого у відносинах реалізують, як правило, протилежні інтереси. Протиріччя в суспільстві, протиставлення інтересів соціальних груп, окремих осіб породжують конфлікти. Цілком погоджуємось із висловленою у науковій літературі думкою про те, що «конфлікти – давнє явище, притаманне суспільству з найбільш ранніх стадій його становлення та розвитку» і «саме з конфліктністю суспільного життя пов'язане нормативне регулювання та виникнення позитивного права». Конфлікт як соціальне явище вже давно є предметом дослідження різних галузей науки (конфліктології, соціології, філософії, психології тощо). Водночас для юриспруденції науковий інтерес становить саме з'ясування правового змісту конфліктів та пошук оптимальних шляхів їх врегулювання за допомогою правових засобів і механізмів.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> навчальної дисципліни «Юридична конфліктологія» є вивчення міжгалузевої правової категорії «юридичний конфлікт» та механізму врегулювання правових конфліктів. Вивчення дисципліни «Юридична конфліктологія» передбачає теоретико-правове дослідження конфліктної природи правовідносин, особливостей юридичних конфліктів, підстав застосування, сфери дії, змісту, порядку, перспектив вдосконалення юридичного механізму врегулювання правових конфліктів, що у підсумку спрямоване на підвищення ефективності правового регулювання суспільних відносин в Україні загалом. <u>Основними завданнями</u> вивчення дисципліни «Юридична конфліктологія» є формування у студентів правового світогляду та мислення; поглиблення засвоєних при вивченні нормативних дисциплін публічного та приватного права, матеріального та процесуального спрямування студентами-магістрантами теоретичних знань щодо міжгалузевих аспектів юридичної природи правових конфліктів, причини їх виникнення, способи управління конфліктними ситуаціями; виявляти правокомпромісні засоби подолання конфліктів у процесі виконання обов'язків, дотримання заборон та	

використання прав; застосовувати норми колізійного права; використання юридичних технологій попередження та врегулювання конфліктів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК10. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.
- ЗК12. Здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу, вчасно подавати результат.

Фахові компетентності:

- СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
- СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.
- СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
- СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
- СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.
- СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
- СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.
- СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.
- СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.
- СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
- СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.
- СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.
- СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень.
- СК14. Здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмні результати навчання:

РН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

РН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

РН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

РН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

РН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

РН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	8
семінарські заняття / практичні / лабораторні	8
самостійна робота	74

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
3	081 Право	2	нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема № 1. Юридична конфліктологія в системі правових наук	-	-	6
Тема № 2. Теоретичний аналіз правового конфлікту	1	2	6
Тема № 3. Типологія правових конфліктів	1	-	5
Тема № 4. Теорія і практика управління правовим конфліктом	-	-	4
Тема № 5. Правові форми та механізми врегулювання юридичного конфлікту	2	1	5
Тема № 6. Адміністративні процедури як форма врегулювання правових конфліктів	-	1	6
Тема № 7. Судова форма вирішення правових спорів	2	2	4
Тема № 8. Загальна характеристика альтернативних способів врегулювання правових конфліктів	2	-	6
Тема № 9. Посередництво як альтернативний спосіб врегулювання конфлікту	-	-	4
Тема № 10. Арбітраж як спосіб вирішення конфлікту	-	-	4
Тема № 11. Комбіновані способи альтернативного врегулювання юридичних конфліктів	-	-	8
Тема № 13. Концепція відновного правосуддя у кримінальному провадженні		2	4

Тема № 14. Альтернативні форми вирішення публічно-правових спорів				4
Тема № 15. Особливості розвитку та застосування альтернативних способів вирішення спорів суб'єктів господарювання				4
Тема № 16. Альтернативні форми врегулювання приватно-правових спорів				4
ЗАГ.:		8	8	74
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19.05.2023 р. № 309 https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 13 від 27.06.2024 р.) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf			
Вимоги до письмової роботи	Передбачається виконання письмової самостійної роботи (пп. 2.5.4 МРПОУ). Завдання для самостійної роботи розробляються керівниками навчальних дисциплін, затверджуються на засіданні відповідної кафедри, включаються до методичних вказівок, розміщуються на сайті. Студенти виконують відповідні завдання у міжсесійний період, при цьому маючи можливість консультуватися з викладачем в години проведення індивідуальних занять, і здають їх на відповідні кафедри до початку екзаменаційно-залікової сесії (пп. 3.3.1 МРПОУ). Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами письмової домашньої контрольної роботи. Кожен студент відповідної навчальної групи виконує домашню контрольну роботу за індивідуальним варіантом відповідно до порядкового номера цього студента за списком в навчальних журналах академгрупи. Роботи виконуються в друкованому вигляді. Максимальна оцінка роботи – 25 балів. Завдання та вимоги до виконання контрольної містяться в <i>Методичних вказівках і завданнях для самостійної роботи студентів заочної форми навчання</i> https://ktetap.pnu.edu.ua/zaochna-forma-navchannia-2/			
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/zaochna-forma-navchannia-2/ та на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/ Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 25 (пп. 2.5.3 МРПОУ).			

Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються МРПОУ. Невиконання завдань для самостійної роботи чи невчасна її здача на кафедрі є підставою для недопуску здобувача до здачі екзамену.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – екзамен. Варіанти завдань на екзамен, бали за їх виконання, критерії оцінювання розробляються керівником навчальної дисципліни та затверджуються на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.3.4 МРПОУ). Екзамен проводиться у формі тестування з використанням системи дистанційного навчання університету. Екзаменаційні завдання охоплюють 25 тестових запитань (закритої форми з однією правильною відповіддю) по 2 бали. Максимальний бал за екзамен становить 50 балів. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 25 балів), балу за самостійну роботу (максимально 25 балів) та балу за екзамен (максимально 50 балів) (пп. 2.5.1-2.5.2 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимально 100 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами заочної форми обов'язкової домашньої письмової контрольної роботи, вимоги до якої визначені в Методичних вказівках і завданнях для самостійної роботи студентів заочної форми навчання – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри* <https://ktetap.pnu.edu.ua/заочна-форма-навчання-3/>.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагиату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення. Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Неформальна освіта

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultat-iv-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС);

співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України: навчальний посібник / Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верби-Сидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021.
2. Альтернативні способи вирішення спорів. За заг. ред. Ю. Д. Притики. Харків : Право, 2019.
3. Бобровник С. В. Компроміс і конфлікт у праві : антрополого-комунікативний підхід до аналізу: монографія. К.: Вид-во «Юридична думка», 2011.
4. Ващенко І.В., Кляп М.І. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посібник. К.: Знання, 2013.
5. Іванов В.М. Юридична конфліктологія: навч. посіб. К.: МАУП, 2004.
6. Конфліктологія: загальна та юридична : підручник / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, О. М. Сахань, В. Д. Воднік ; за заг. ред. Л. М. Герасіної. Харків : Право, 2021.
7. Луцишин Г.І. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посібник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2015.
8. Медіація у професійній діяльності юриста: підручник / авт.кол.: Т.Білик, Р.Гаврилюк, І.Городиський [та ін.]; за ред. Н.Крестовської, Л.Романадзе. Одеса: Екологія, 2019.
9. Yaremak Z. Implementation of the principle of sustainable development in the mechanism for regulation environmental conflicts. *Realization of Sustainable Development Principle in Environmental Legal Relations: Legislation and Law Enforcement Practice in Ukraine*: monograph / Editors N. Kobetska, Z. Yaremak, L. Danyliuk. Ivano-Frankivsk: Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 2022. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/15427>

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Яремак З. В. Юридична конфліктологія: методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять студентів заочної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2024.
2. Яремак З. В. Юридична конфліктологія: методичні вказівки для самостійної роботи студентів заочної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2024. <https://ktetap.pnu.edu.ua/заочна-форма-навчання-2/>

Викладач:

к.ю.н., доц. Зоряна ЯРЕМАК